

Provincie Limburg lanceert [Meer weten ... \(http://www2.limburg.be/Limburg/Start/Meta/footer-folder/Cookiebeheer.html\)](http://www2.limburg.be/Limburg/Start/Meta/footer-folder/Cookiebeheer.html) boek over de rol van het provinciebestuur tijdens de Tweede Wereldoorlog

maandag, 26 juni 2023

Op maandag 26 juni lanceerde de afdeling Erfgoed van de provincie Limburg in de voormalige provincieraadszaal haar nieuwste publicatie "Provinciebestuur Limburg tijdens de Tweede Wereldoorlog". Het CegeSoma – het Studie- en Documentatiecentrum Oorlog en Hedendaagse Maatschappij, onderdeel van het Rijksarchief – kreeg eind 2020 de opdracht om de geschiedenis van het provinciebestuur tijdens de Tweede Wereldoorlog tegen het licht te houden. "De 75-jarige herdenking van het einde van de Tweede Wereldoorlog leek ons de ideale gelegenheid om het eigen provinciale oorlogsarchief en de rol van het provinciebestuur objectief te laten onderzoeken. Een stuk geschiedenis dat nooit eerder onderzocht werd. Als deputatie vonden we dat we met dat verleden transparant en verantwoordelijk moeten omgaan. Zowel de goede als de minder fraaie kanten moesten tegen het licht gehouden worden. We hopen dat de resultaten van het onderzoek anderen in ons land inspireren en de start betekent van verdere doorlichting op lokaal vlak", aldus gedeputeerde van Erfgoed en Toerisme Igor Philtjens.

Nieuwe taken en een nauwere band met de burger

Het boek "Provinciebestuur Limburg tijdens de Tweede Wereldoorlog" werpt een nieuw licht op de geschiedenis tijdens de moeilijke oorlogsjaren. Historici van CegeSoma doorplozen het volledige provinciale Tweede Wereldoorlogsarchief.

"Het resultaat en de grootste vaststelling? Een geüpdatete inventaris en een lijvig boekwerk over een geschiedenis die grotendeels onbekend bleef. Tussen 1940 en 1945 was het provinciebestuur een draaischijf van gewijzigde machtsverhoudingen en inmenging van nieuwe politici. Politiek en bestuur vielen samen. Dat bleef niet zonder gevolgen. Het onderzoek toont duidelijk aan dat in de oorlogsjaren de impact van het provinciebestuur op het dagdagelijkse leven van de Limburgers steeg", verduidelijkt gedeputeerde Philtjens.

Rond deze gewijzigde rol van het provinciebestuur is het boek opgebouwd. Eerst komen de institutionele veranderingen aan bod. De provincie Limburg was tijdens de oorlogsjaren namelijk een bezet bestuur waar de democratisch verkozen politici vervangen werden door aanhangers van de Nieuwe Orde, de naam van het collaborerende bestuur in België tijdens de oorlogsjaren.

Daarna wordt uitvoerig ingegaan op de nieuwe taken van het provinciebestuur die een rechtstreekse impact op de Limburgse bevolking hadden.

De provincie Limburg was de motor van de voedselvoorziening. Centraal stuurde ze de lokale afdelingen rond voedselvoorziening aan en had ze speciale aandacht voor de bevoorrading van de mijnwerkers. Kolen waren namelijk van strategisch belang. De ontginning ervan mocht niet stilvallen. "De oorlogsjaren waren tijden van schaarste. De oorlog sloot bijna alle buitenlandse markten af, waardoor de handel zo goed als stilviel. Het ging de provincie niet gemakkelijk af om de voedselvoorraden op peil te houden", aldus gedeputeerde Philtjens.

Ook de taken rond Winterhulp en passieve luchtbescherming krijgen de nodige aandacht. Winterhulp was een organisatie die noodhulp bood aan burgers die het moeilijk kregen. Dit ging niet gepaard zonder een lading propaganda van de Nieuwe Orde. Passieve luchtbescherming had alles te maken met het waarschuwen en helpen schuilen van burgers voor bombardementen. Dat had zeker zijn nut, gezien Limburg niet gespaard bleef van bommen.

Het laatste hoofdstuk behandelt een bijzondere episode uit de geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog in Limburg: het Jodenkamp in Overpelt. Gedurende enkele maanden in 1941 werden daar Antwerpse en Brusselse Joden verplicht tewerk gesteld in de ontginning van de heide. Het provinciebestuur ging zonder tegenstribbelen mee in die plannen. Al had het vooral een economisch doel voor ogen: arbeidskrachten inzetten voor de ontginning van onvruchtbare gronden.

Een voorbeeld voor andere regio's

"Dit onderzoek belicht al deze zaken vanuit een objectief standpunt, op basis van primaire archivalische bronnen, die de provincie met zorg bewaart voor het nageslacht. Het boek verbloemt de fouten van het bestuur tijdens de oorlogsjaren niet. Het is een lijvig boekwerk geworden over een geschiedenis waarvan tot nu slechts kleine stukjes bekend waren. Als verkennend onderzoek zal het voeding geven aan verder onderzoek op lokaal vlak en kan het gezien worden als inspiratiebron voor andere regio's om hun rol tijdens de Tweede Wereldoorlog te analyseren. Als relevant werk vermeerderd het onze kennis over een periode die tot op de dag van vandaag deel uitmaakt van onze identiteit, van wie wij zijn", besluit gedeputeerde Philtjens.

Praktisch

"Provinciebestuur Limburg tijdens de Tweede Wereldoorlog" is vanaf dinsdag 27 juni te koop bij de Afdeling Erfgoed ([www.pcce.be \(http://www.pcce.be/erfgoed-provinciebestuur-limburg-tijdens-tweede-wereldoorlog\)](http://www.pcce.be/erfgoed-provinciebestuur-limburg-tijdens-tweede-wereldoorlog)), in de museumshop van Liberation Garden en in de boekhandel voor 25,00 euro.

Voor vragen of bestellingen, kun je contact opnemen met de Afdeling Erfgoed, Universiteitslaan 1, 3500 Hasselt, tel. 011 23 75 75, e-mail pcce@limburg.be.

Titel: "Provinciebestuur Limburg tijdens de Tweede Wereldoorlog"

Auteurs: Aline Thomas, Dirk Luyten en Nico Wouters (Rijksarchief/CegeSoma)

Fotografie: Roel Hendrickx

Vormgeving en productie: Katty Meylemans en Dettie Luyten – www.petitpois.be (<https://www.petitpois.be>)

Redactie en uitgave: Peter Bloemen, Sandro Claes en Betty Simon – provincie Limburg, Afdeling Erfgoed

207 pagina's, Hardcover

ISBN: 9789074605878

WD: D/2022/5.857/74